

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РУМУНІЇ

Підготував:
Студент 4-го курсу
Історико-юридичного факультету
Групи СОІ-41
Шуба Вадим

План

- Приєднання українських земель до складу Румунії
- Політика Румунії щодо українських земель
- Становище українців в Румунії
- Національне гноблення
- Економічне становище
- Татарбунарське повстання
- Політичні партії на території Румунії
- Культурне життя

Приєднання українських земель до складу Румунії

- До Першої світової війни заселені українцями Хотинський, Аккерманський та Ізмаїльський повіти Бессарабії входили до складу Росії, а Північна Буковина - до Австро-Угорщини. У 1918 р. Румунія окупувала ці території. Відчуваючи непевність свого становища, вона прагнула якнайшвидше узаконити окупацію міжнародними договорами. У свою чергу, утворюючи «санітарний кордон» між більшовицькою Росією і Західною Європою, Антанта сприяла Румунії у цьому. 11 вересня 1919 р. представники країн Антанти підписали з Австрією Сен-Жерменський договір, за яким Буковину було передано Румунії. Наступного 1920 р. у Парижі Англія, Франція, Італія і Японія так званім Бессарабським протоколом визнали і затвердили захоплення Румунією Бессарабії.

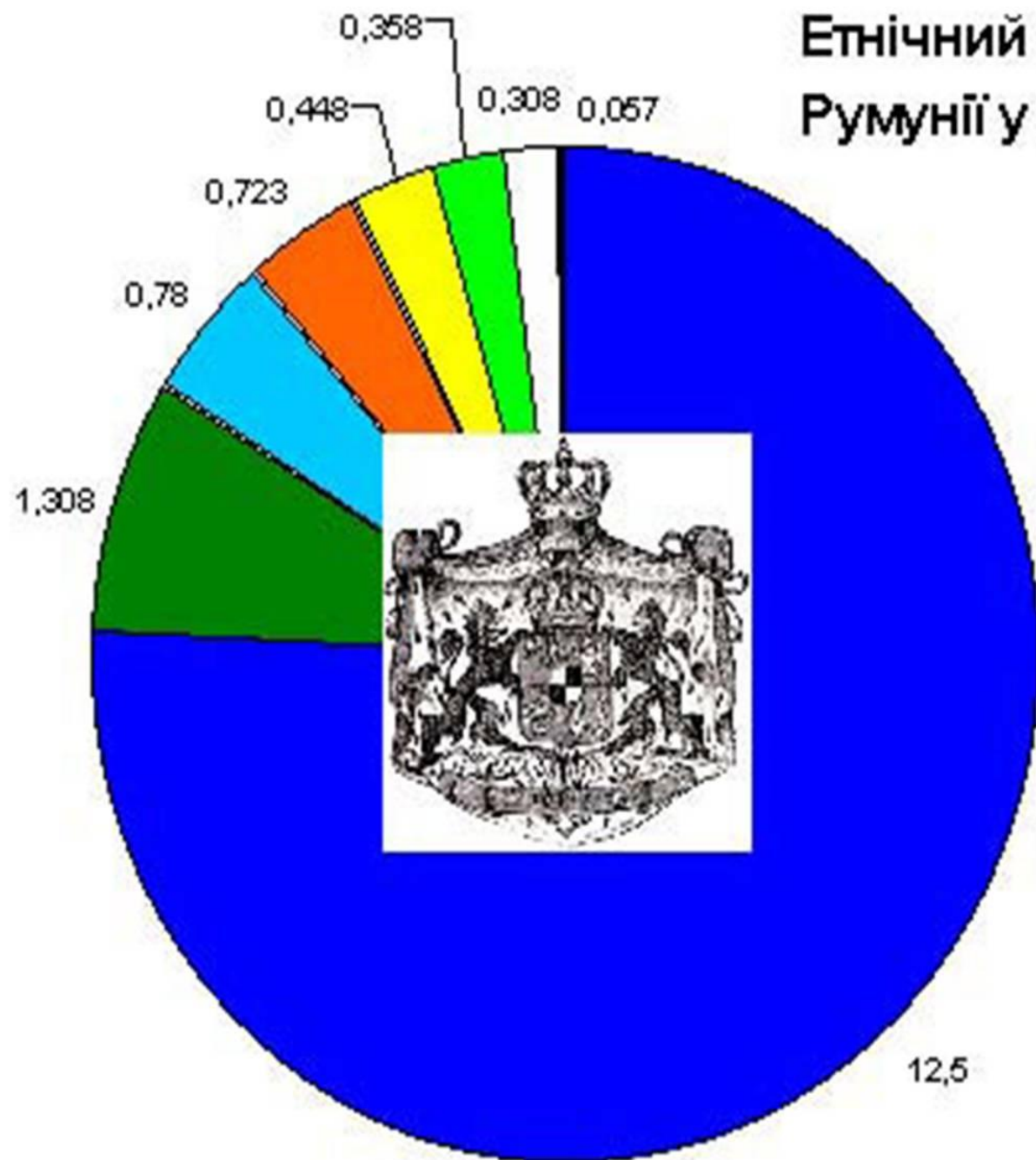

Карта Румунії в 1921-1939 рр.

Політика Румунії щодо українських земель

- **1 період (1918— 1928 рр.)** - період реакції. У провінції запроваджується воєнний стан, українські землі роздаються офіцерам румунської армії. Жорстоко придушується будь-які виступи проти влади (Татарбунарське повстанням, 1924 р.) Проходить активна румунізація краю: закрито усі українські школи, переслідується українська церква. До 1927 р. Буковина втрачає автономію, якою володіла, перебуваючи під владою Австрії. Це спричинило хвилю розорень.
- **2 період (1928 -1937 рр.)** - період відносної лібералізації. Політична криза, що охоплює румунську владу послаблює колоніальний тиск на українські землі. Проте вже в лютому 1933 р. тут відновлено надзвичайний стан.
- **3 період (1938 – 1939 рр.)** – період тиску. У лютому 1938 р. встановлюється режим особистої диктатури Кароля II. Румунізація краю посилюється.

Етнічний склад населення Румунії у 1927р. (млн. чол.)

- румуни
- угорці
- євреї
- німці
- українці
- болгари
- росіяни
- серби

Становище українців в Румунії

- Становище українського населення в Румунії було ще гіршим, ніж у Польщі. Румунський уряд, активно дотримуючись політики денацифікації українців, заклав до 1927 р. всі українські школи і навіть відмовився визнати українців нацією, їх називали «громадянами румунського походження, які забули рідну мову». До 1927 р. всі залишки колишніх прав Буковини, якою вона користувалася під владою Австро-Угорщини (представництво в Парламенті, широке місцеве самоврядування, система українського шкільництва тощо), були ліквідовані.

Національне гноблення

- На загарбаних Румунією територіях наприкінці 20-х років мешкало 790 тис. чол. На цих землях Румунія провадила класичну колоніальну політику, спрямовану на зміцнення контролю над українськими територіями. З метою інтеграції загарбаних земель було прийнято закон про адміністративну уніфікацію, згідно з яким законодавство старого королівства поширювалося на приєднані землі. Було ліквідовано самоврядування громад. Замість старост румунськими адміністративними органами призначалися примарі, а на чолі повіту - префекти - ставленики Міністерства внутрішніх справ.

Національне гноблення

- З перших днів окупації українське населення зазнало переслідувань на мовно-культурному ґрунті. У своїй національній політиці румунські власті виходили з того, що в Північній Буковині, як і в Бессарабії, проживають «аж ніяк не українці, а лише слов'янізовані румуни». Румунську мову на окупованих землях оголосили державною. У лютому 1919 р. ухвалено закон, за яким на роботу в державні установи приймалися ті, хто знав румунську мову. Українська мова заборонялася в державних і муніципальних органах. Українські назви міст і сіл було змінено на румунські.

Національне гноблення

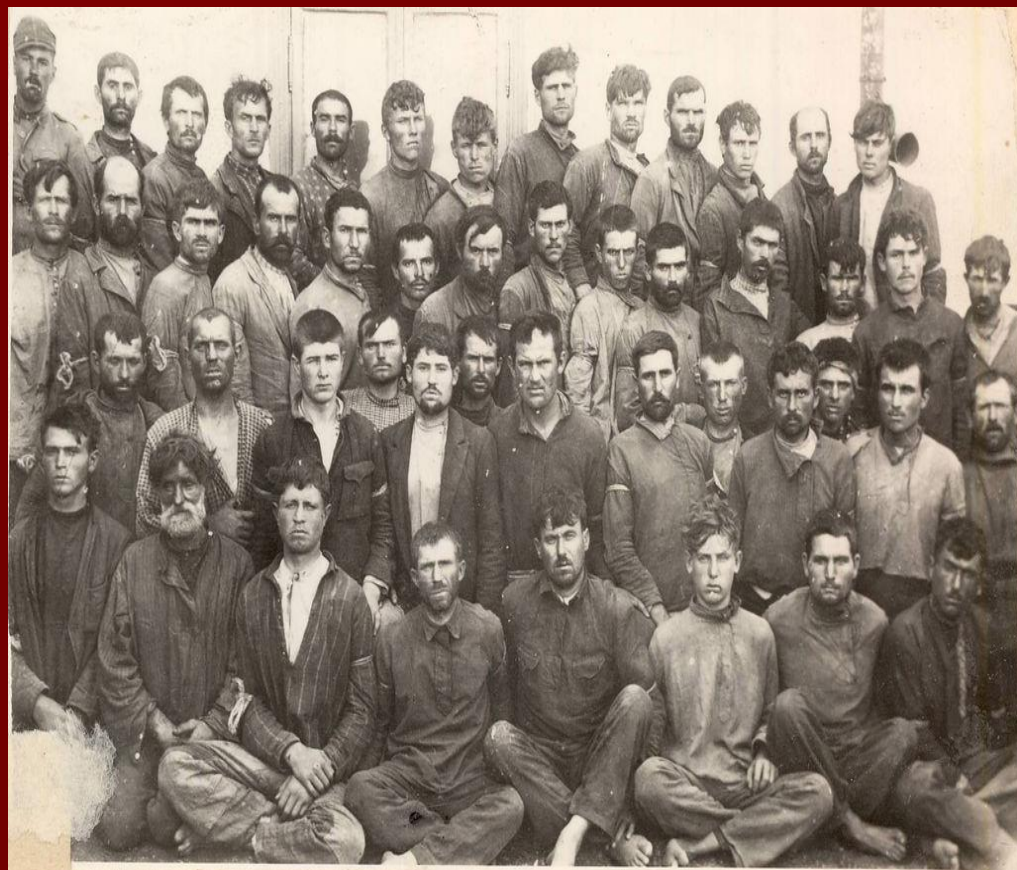
- У Північній Буковині до її загарбання королівською Румунією було 218 українських початкових шкіл. У 1919-1920 рр. їхня кількість зменшилася до 157, а в 1926/27 навчальному році не залишилося жодної. Були закриті всі гімназії та професійні школи з українською мовою навчання, культурно-освітні товариства, накладено заборону на ввезення українських книжок і музичних товарів. У Чернівецькому університеті закрилися українські кафедри. Лише після скасування стану облоги в українській частині Буковини в 1928 р. постала змога боротися за українську народну школу. Результатом цієї боротьби був закон 1929 р., за яким у школах із українською більшістю учнів впроваджувалося 8 годин українською мовою в нижчих класах і 6 годин - у вищих. Але 1934 р. ці малі здобутки були скасовані. Жертвою «румунізації» на українських землях стала і православна церква. Румунський патріархат підпорядкував собі православні єпархії Бессарабії і автономну буковинську митрополію. Українські священники не допускалися до вищих посад у церковній ієрархії, українців обмежували при вступі до духовних семінарій.

Економічне становище

- Не в кращому стані знаходилась і економіка українських земель у складі Румунії. Буковина, Аккерманський та Ізмаїльський повіти Бессарабії залишалися відсталими окраїнами Румунії. Буковинська промисловість була напівкустарною. Аграрна реформа, проведена в Румунії, не вирішила проблеми малоземелля українських селян, оскільки мала відкритий шовіністичний характер. Так, близько 5 тис. га землі, вилученої у поміщиків, було в Буковині відведено в колонізаційний фонд. Ці землі отримали румунські переселенці.

Татарбунарське повстання

- Татарбунарське повстання — збройне селянське повстання в Південній Бессарабії під керівництвом більшовицької партії проти румунської влади, що проходило 15—18 вересня 1924 року.

- Повсталі татарбунарці. 1924 р.

Татарбунарське повстання

Причини повстання

Антиукраїнська політика

Активізація селянського руху

Злидні і бідність українського населення

Масштаби: 6 тис. учасників, переважно українці. Широкий резонанс в Румунії та за її межами.

Наслідки: повстання було придушене силами румунської армії. З 1925 по 1925 р. відбувалися судові переслідування повстанців, Так званий "процес 500".

Татарбунарське повстання

- 12 вересня 1924 в селі Миколаївському (Бессарабія, Королівство Румунія) розпочалося повстання, що через три дні перекинулося на Аккерманський повіт. 15 вересня в Татарбунарах селяни проголосили власну владу, яку утримували три дні. Повстання придушене румунськими військами: розстріляно 500 селян, більшість з яких не були причетними до повстання.
- У повстанні брало участь близько 6 тисяч осіб, очолив повстання ревком на чолі з Андрієм Ключниковим. Слабоозброєні повстанці не могли протистояти румунській армії. Повстання не підтримали молдавські селяни і німецькі колоністи.

Татарбунарське повстання

Розправившись з повсталими і заарештувавши багатьох його учасників, румунська влада в 1925 році інсценували «процес 500», який повинен був довести, що Татарбунарське повстання — «справа рук Москви». 85 осіб було засуджено на різні терміни ув'язнення.

Засуджені до каторжних робіт татарбунарські повстанці

Підвал, у якому 5 діб без їжі і води тримали заарештованих повстанців. 32 задихнулись, чотирьох вбили жандарми.

Монумент повстанцям у татарбунарах

Місце розстрілу повстанців на околиці Татарбунар

Політичні партії на території Румунії

Політичні партії Західної України на території Румунії

Назва партії	Дата утворення	Лідери	Програма діяльності
Українська національна партія (УНП)	1927 р.	В. Залозецький	Об'єднання українських земель у Соборну Українську державу легальними парламентськими методами
Комуністична партія Буковини (КПБ)	1918 р.	С. Канюк	Приєднання західноукраїнських земель до радянської України
Партія українських працюючих Буковини «Визволення»	1929 р.		Приєднання західноукраїнських земель до радянської України
Радикальна націоналістична організація	середина 1930-х рр.	О. Забачинський	Об'єднання українських земель у Соборну Українську державу революційними методами (інтегральний націоналізм)

Політичні партії на території Румунії

- У 1938 р. король заборонив діяльність політичних партій. В Румунії була встановлена диктатура військових. Знову опозиційна діяльність стала можливою тільки у нелегальних формах. У Бессарабії її здійснювали комуністи, а на Буковині почав також розвиватися національний рух Буковинська націоналістична організація на чолі з О. Зибачинським і Д. Квітковським була більш законспірована, ніж навіть ОУН. Завдяки цьому їй вдалося уникнути урядових репресій.

Культурне життя

Проводилася політика румунізації українського населення:

- румунську мову оголошено державною;
- закривались українські школи і культурно — освітні установи;
- людей переслідували за вживання української мови;
- накладено заборону на ввезення українських книжок і музичних творів;
- у Чернівецькому університеті ліквідовано українські кафедри;
- румунізувалися навіть прізвища та церковна служба.

Висновок

- Отже, характерними рисами політики Румунії в українському питанні були форсована, жорстка асиміляція, колоніальна експлуатація, гальмування економічного розвитку, блокування політичної активності української спільноти.

Список використаної літератури:

- 1. Гісем О. В. Історія України. 10—11 класи: Наочний довідник / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. — К.; Х.: Веста, 2007. — 152 с.
- 2. Довідник з історії України (А-Я) / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. — К.: Генеза, 2001. — 1136 с.
- 3. Турченко Ф. Г. Новітня історія України. Частина перша. 1917 – 1945. — К.: Генеза, 2000. — 384 с.

Дякую за увагу!

